

Prețurile

pentru Sibiu pe 1 an întreg
7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu
la casa cu 1 fl. mai mult pe
an; — trimis cu poșta în
lăuntrul monarhiei pe 1 an
întreg 8 fl., pe 6 luni 4 fl. —
În străinătate pe 1 an 10 fl. sau
22 franci, pe 6 luni 5 fl. sau 11
franci. — Numeri singuratici se
dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIUL

Diariu politic, national-economic și literar.

Anul V.

Ori-ce inserate,
se platesc pe serie sau linia, cu
litere merute armondu, la prim'a
publicare câte 7 cr., la a doua și
a treia câte 6 cr. v. a. și preste
aceea 30 cr. de timbru la tesau-
rulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face
în modulu celu mai usioru prin
assemnatiunile poștei statului, a-
dressate de a dreptulu la Redactiu-
nea Diariului

„Observatoriul“ în Sibiu.

Nr. 74.

— Sibiu, Sâmbătă 18/30 Septembrie.

1882.

Deschidere de prenumerațiune

la

„Observatoriul“

dela 1/13 Octombrie înainte.

Pentru acei domni abonati carii prenumerasera
dela 1/13 Ianuarie pe 9 luni, era alții pe 6 sau
si numai pe 3 luni, abonamentul expira cu finea
lunii Septembrie. Prețurile sunt arătate în fruntea
diariului: de 8 fl. pe 1 an, 4 fl. pe 6 luni si
2 fl. pe 3 luni în lăuntrul monarhiei, era în afara
din monarhia cu 22 franci pe 1 an, cu 11 fr.
pe 1/2 an, în aur sau în bilete de banca; era
fracțiunile, anume din Romani'a, se potu implini
cu marce de poșta.

Redacțiunea și Editor'a.

Cartile școlare.

(Urmare și fine.)

La locul unde creșta „Rom.“ nepasarea
ministrilor de culte și instrucțiune întru aprobarea
cartilor școlare, noi aici potemu se stergemu
în cugetu curatu pe acelu ne, că se remana numai
pasare. La noi adica ministrilor de instrucțiune
le-a pasatu, le mai pasa astadi, le va pasă și mâne
fôrte multu de calitatea cartilor didactice, numai
din cauzele rezervate lor, care înse sunt cu ochi
cu sprincene și nu e trebuința că se le mai aratamu
și cu degetulu. Numeroșele cassari și confiscari
de carti didactice romanesci ne spunu restulu.
Scimu fôrte bine cu totii, pentru-ce se oprescu
cartile romanesci și se impun altele magiare. Totu
asia sciamu și cunosceamu sub absolutismulu austriacu
dintre 1850 și 1861, de ex. pentru-ce se cassase
geografi'a patriei proprii și se impusesse la băiati
mici geografi'a imperiului și altele multe; dară încai
austriacii aveau pe atunci unu pretestu plausibile
fața de romani, carora li se dicea: Magiarii până
în an. 1848/9 nu v'au suferitu nici se ve faceti
școle, nici se ve compuneti și tipariti carti didactice

Foșior'a „Observatoriului“.

Dlu Slavici și serbarea „Romaniei June“ întru
onorea „Convorbirilor literare“.

„La langue est leur (des Roumains)
marque de noblesse au milieu des
barbares“. Edgar Quinet. „Audiatur
et altera pars“.

(Urmare.)

Scimu p. e., „si licet parva comparare magnis“,
cum marele Shakespeare, fal'a Albionului, în viéti'a
fû postpusu altoru dramaturgi englesi contimpurani, și
cum abia cu unu seclu si jumetate mai tardiu, pe la
mijloculu seclului trecut, fû scosu din întunereculu
uitarii și apretiatu dupa meritu în Germani'a din in-
cidente reactiunii contra școlii dramaturgice Gotsched,
imitatore dramaturgiei francesci. Peste tôte apoi mândria
nationala nu-i iertatu se ne impedece de a întreba, că
pe candu romanimea ciscarpatina jace ascunsă dinaintea
ochiloru Europei sub velulu, că celu din fabula si-
mitologie, trasu peste densa de impregiarile politice-
socialie nefavoritôre ale timpurilor din urma, pe atunci
asupra frăților de peste munti și asupra activitatii lor
literare și de totu soiulu, ce ôre a atrasu în mesura
mai mare atentiunea și simpatiiile lumii civilizate? Ôre
mai multu pên'a romana, ôri mai multu sabi'a romana,
care la Plevn'a și Balcani fulgeră omoru? . . .

Dlu Septimiu S. Albinu secundédia în unele, con-
tradice în altele șoșiloru dsale prememorati.

Relevamu din disele dsale, că „în prim'a jumetate
a seclului presente poezi'a rom, isi facu începutulu sub
cele mai bune auspicii: Vacarescii, C. Negruzzi, Asachi,
Alecsandri, Bolintinenu ducă poezi'a pe o culme dêmna
în viéti'a ori-carui poporu aspiratoriu la cultura. Lucrulu
bine începutu afla o continuare periculoasă. Faimosulu
„scrieti băiati“ alu binemeritatulu Eliade afla mare
resunetu la toti scriitorii din acea epoca. Se întrecea

în limb'a vóștra. Preste acésta noi ve aflaramu
perdiendu timpul pretiosu cu certele vóștre pedante
asupra litereloru latinesci și asupra sloveloru mus-
calesci, din care cauza și archiereii vóștri se cërta,
se denuntia și se afurtescu unii pe alții. Gubernulu
nu pôte asteptá până veti terminá voi certele; de
aceea éca carti nemtiesci pe alesu și încai aduse
din Prussi'a, cu sistemu, cu metodu cu totu. „Muss
sein“ se invetiati din acestea, că se ve scótemu
cu o di mai iute din barbari'a în care v'au tinutu
sistemu'a feudala din acestea tieri și bigoti'a calu-
gariloru greci, la cari ve închinati voi de aici până
la Brail'a.“

Asia ne vorbiau în acelea dile austriacii, era
noi nu prea aveamu ce se le replicamu cu temeiu,
era în cātu amu fi avutu, ne lipsiá timpul din
caus'a certeloru confessionali. Asia ne pomeniramu
în trei patru ani inundati cu totu felulu de carti
didactice, nu numai nemtiesci, dară și latinesci,
anume cu auctorii classici în editiuni nôue. Că-ci
adeca ce érá? Sub ministeriulu comitelui Leo Thun
alergau la Vien'a sute de carturari din Austri'a
și Germani'a, care de care cu gramatice, istorii,
geografii, matematici, istorii naturale, editiuni de
classici reveduite și corese de nu sciu ce mari fi-
lologi latinisti, elenisti, archeologi, paleografi. Toti
cereau că se li se aprobe cartile și se se introduce
în școle la „popórale semibarbare“. Si ministeriulu
aprobá de a valm'a.

Din acea procedura a ministrului instrucțiunei
se desvoltá o specula de castiguri din cele mai
nerusinate. Dupace unu auctoru sau editoru vendea
cu prețiu fôrte piperatu câte 10 mii până și la o
suta de mii exemplarie din cartea sa și facea ca-
pitalu de bani, veniá unu altu pedantu sau char-
latanulu la ordine, care urmă totu că celu de ántaiu,
până ce se inflá că lipitorile de sange. Ne aducemu
bine aminte, că s'a intemplatulu celu pușinu de dóue
ori că se li se comitta gimnastiloru la începutulu
vacatiunei se si cumpere cutare carti, și parintii lor
le cumparau; candu colo la începutulu semestrului
veniău directorii cu ordonantia, că acelea carti sunt
cassate, și apoi dictá de pe o lista alte carti, pe
care parintii erau obligati se le cumpere indata,
era pe cele de înainte se le dea la bacanu că se

barbati de sciintia și tineri inceptoru a scrie care de
care mai multe poesii, fara gustu esteticu, rele în forma
și înca mai rele în continutu. Reulu érá mare în acestu
timpu de decadentia. „Romanulu e nascutu poetu“ de-
venise unu tristu adeveru. Astu-felu entusiasmulu acelei
epoce isivediú visulu cu ochii, că-ci literatur'a în scurtu
timpu luá dimensiuni mari în cantitate. Foile politice
și literare publicau în abundantia poesii, și fericitulu
Pumnulu fû în stare a implé siese mari volume cu
esemple de literatura neasia romanésca. „Rusalile în
satulu lui Creminu“ ne dá dovéda, că exista ómeni,
cari prin satira au cercatu se îndrepte reulu. În urma
veni T. Maiorescu, care, crescutu în străinătate, a fostu
mai pușinu influentiatu de curentele literaru domnitoru
în tierile romanesci, de acea mai usioru a pututu
cunóșce scaderile acestui curinte. Resultatele reguleloru
estetice indicate de T. Maiorescu pentru literatur'a rom.
le vedemu cu satisfaciune: poeziile bune se inmultiescu,
cele rele din ce în ce disparu din literatur'a nôștra,
era gustulu de cetire strabate totu mai multu în po-
porulu nostru.“

Cum vedemu, dlu Albinu se aréta ceva mai graciosu
fața de literaturii rom. din prim'a jumetate a seclului
presente. Se incurca înse si dsa reu în multe de tôte.
Asia ne luamu voia a-lu întrebá, pentru scurtime, nu-
mai că de exemplu: unde, pe ce timpu. la cari ani
pune dsa acea blastemata și afurisita de epoca a de-
cadentiei, contra carei se sculara și luptara, dupa dsale,
cu atâta bravura directiunistii și repurtara lauri atâtu
de neperitori? Că-di timpul de aur alu poetiloru
laudati și de dlu A. cade fara dubiu în dieceniele
40—50 ale seclului de fața, ba alu unor'a se continua
ceva înca și mai dupa acea, era „directiunea nôua“
incepe în dieciunulu urmatoriu: unde dară începe între
aceste dóue o intréga epoca de decadentia? Nu cumva
acésta a existatu numai în inchipuirea directiunistiloru,
că si morile de vântu strafornate în cavaleri în creerii
inferbentati ai lui Don Quixotte?

Ce se atinge apoi de cele siese mari volume de
„Lecturaru“ compusu de nemuritorulu Ar. Pumnulu,

invelie în foile loru teméia și piperiu. Cu acestu
modu de spoliatiune s'au scosu sute de mii din
pungile locuitoriloru cari aveau prunci la școla. Si
care a fostu resultatulu? A fostu acela, că pe la
a. 1860 tinerimea scolastica din gimnasiulu super.
și dela universitati abia mai poteau vorbi sau scrie
dóue trei sententii romanesci asia, că se nu'ti
rupa urechile.

Éra astadi? Avuramu chiaru dilele trecute
exemple de tineri romani nascuti, cari ceru a fi
susceptuți la institute pedagogice sau teologice, dară
fiindcă au invetiati și terminati gimnasiu și liceu
totu numai în limb'a magiara, la școle magiare,
au si uitatu mai de totu limb'a romanésca; cu alte
cuvente: parintii în optu ani de dile isi cumparara
în famili'a lor cu bani scumpi unu unguru. Se
vedu și casuri de obraznicia, unde monopolulu
cartiloru este atâtu de severu, în cātu studentiloru
din clasele inferioare le este opritu a cumpará carti
de ex. dela abiturienti, sau unui frate mai micu
se folosésca tomurile din care invetiase frate-seu
celu mai mare. Cu unu cuventu, cartile școlare
costa în dilele nôștre sume exorbitante, dară se nu
ne mai întrebati înca și de calitatea lor. Apoi
se te miri, dacă multi parinti despera de a mai
tiné pe fiii lor la școle.

Monopolulu de carti didactice realizatu firescu
cu multu rafinementu, este si una din cauzele prin-
cipali, pentru care limb'a romanésca și mai de
aprópe cartile didactice publicate în trens'a sunt
luate la góna că în timpurile góneloru religiôse;
că-ci adeca cu cātu s'aru inmultit cartile romanesci
didactice bune, cu atâta s'aru vende mai pușine
magiare, era din contra, cu cātu s'aru esterminá
mai multe școle romanesci și carti scrise în limb'a
romanésca, cu atâtu ar înflori negutiatori'a, sau
mai bine specul'a, trafic'a, sfarnari'a cu carti magiare,
scrise bine ori reu totu atâta, numai se le cumpere,
daca nu magiarii, încai prostalaii de romani, cari
nu sciu nici limba materna nici alta limba européna.

În cātu pentru cartile didactice care se publica
în limb'a magiara, apoi pe acelea le judecara chiaru
literatii magiari nepreocupati, spunendu adevêrulu,
că acelea sunt parte mare sau simplu plagiate, sau
traduceri din limb'a germana, era câte aru fi se

dlu Albinu invederatu comite o gresiéla din cele mai
grave, vorbindu cu anumitu despretiu despre laudatulu
opu. La tôte natiunile de multeori și numai pe dóue trei
sire, pe dóue trei cuvinte din secele trecute ale
literaturei respective se pune pondu, și aórea se scriu
asupra-le comentarii întregi; era acésta fia pentru că
atari sire și cuvinte atesta modulu nimeritu ori gresitu
alu desvoltarii spiritului nationalu în cutari și cutari
timpuri si impregiurari, fia pentru că si mai alesu in-
degeta fazele desvoltareii limbei. Cu literaturile în
acestu respectu, e că si cu desfasiurarea și crescerea
lucrurilor în natur'a neanimata. Candu arborele resare
din simbare, cu bucurie i numeramu si apretiuimu și
frundițele că organe ajutatóre la crescerea și intarirea
fragedului arbustu; dupa ce înse a crescutu și s'a des-
voltatu, de si produce și atunci frundie destule, nu ne
mai preocupa decâtu mai virtosu florile și fructele lui.

Dupa noi „Lecturaru“ lui Pumnulu are si va
avé pretiu, firescu pretiu relativu, conforme cu starea
actuala a literaturii nôștre. O sciu acésta si directiunistii
pré bine, candu vréu, și candu au lipsa, ilu si folosescu
si l'au folositu. Asia între alții dlu Vas. Gr. Popu,
istoriculu literariu de curte alu „directiunii nôue“ (că-ci
asia l'amu puté numi, dupa ce pe cāti toti directiunistii,
scrisu-aru-fi și numai diece sire bune rele, nu omite a-i
laudá că se tînu de mântuitórea „directiune nôua“ in-
naltiându-i până la alu sieptele ceru), dlu V. Gr. Popu
în alu seu „Conspectu asupra literaturii rom.“ de doi
tomusiori cele mai multe biografii și piese literare de
mustra le imprumuta din Pumnulu. Nu numai noi
afirmamu acésta, ci ni o spune și „Zeitschrift für rom.
Philologie“ a dlui dr. Gustav Gröber, fasc. supl. I
1877 pag. 41.

Cu aceste nu vomu se denegamu ori-ce meritu
„Conspectulu“ dlui V. Gr. Popu și se nu recunóșcemu,
că dsa pe terenulu istoriei nôștre literare a facutu unu
micu pasu înainte și a mersu ceva mai departisioru,
decátu invetiatiurulu frățiloru bucovineni.

(Finea va urmá).

tréca de originale, nu merita se'si pèrda cineva timpulu cu critic'a loru. Despre celelalte produse, anume ale literaturii magiare belletristice, de care cadu multe in mànile tinerimei nóstre, isi manifestà insusi octogenariulu Lud. Kossuth opiniunea sa in o scrisóre publicata la Bpest'a si aiea, in care spune curatu, cà aceea este plina de spurcatiuni des-frenate si ucigátore de natiune.

Éca instructiunea si éca nutrementulu spirituale, la care este condamnata tinerimea nóstra dusa pe la scóle de alta limba.

Solemnitati militare.

Cetatea Bistritia situata in partea de susu a Transilvaniei de càtra Bucovin'a, locuita cà de 6 mii suflete, avù in 23 Sept. a. c. o adeverata serbatóre militara. Regimentulu Nr. 63 inrolatu si intregitu mai intregu din districtulu Naseudului (44 comune romanesci) si din alu Bistritiei, dupa mai multi ani intorsu dela Vien'a in patri'a sa, si anume in garnison'a din Bistritia, fu primitu de càtra auctoritatile municipale si de càtra intrég'a poporatiune cu o bucuria care in cele dóue diarie din Sibiu se descrie de acolo asia, precum ar fi meritatu se fia descrisa si de vreo péna romanésca din acea regiune. Cetatienii esisera la bariera intru intimpinare, unde dn. primariu Pellion salutà regimentulu intr'unu discursu patrioticu si demnu de acea ocaziune solemnă, la care dnulu colonelu Alexandru Mayer respunde in termini caldurosi si miscatori in numele regimentului; capell'a intonà himnulu imperatescu ascultat de càtra multime cu capetele descoperite. O fericita idea avura cu acésta ocaziune confratii nasaudeni. La distantia de dóue poste rev. dn. protopopu si vicariu Grig. Moisi delà Naseudu se affá de fačia la acésta primire cu toti veteranii fostului regimentu II romanescu de granitia. Toti acei ostasi betrani portau la peptu pe sumanele loru tieranesci medali'a militara bellica, cà documentu cà in dilele loru au luat parte activa in multe batalii sangeróse. Ordinea si tactulu militariu observatu de càtra acea trupa respectabila, e descrisa in diarie cà una din cele mai imposante. Acei betrani venisera se'si revédia pe fii si nepotii loru ajunsi mai aprópe de caminele loru parintesci. Salutare si din partea nóstra vóue inbetraniti in servitiulu patriei si alu tronului, carii representati atâtea episóde memorabili din istori'a acestei tieri. Salutare si vóue juni ostasi, cari ati castigatu laude atátu de frumóse cu portarea vóstra démna in capital'a imperiului!

In acea séra cetatienii detera unu banchetu in onóra ddloru oficiari ai regimentului, éra ostasiloru li s'a impartitu vinu. La acelu ospetiu participara vreo 200 persóne din clasele honoratoriiloru, cleru, functionari, profesori, burgese si — se intielege, toti dnii oficiari cá óspeti. Dn. colonelu A. Mayer, care cunósce bine si limb'a romana, fu primitu la intrare cu vivate resunátore. Dupa toastulu ridicatu pentru Maiestatea Sa imperatulu si regele de càtra dnulu primariu si dupa altulu alu parochului ev. Budaker pentru regimentu, pe care'lu asigurá de cele mai caldurose simpathii ale locuitoriloru, dn. colonelu ridicandu pacharulu multiamì din nou cetatieniloru pentru calduros'a primire, asigurà pe toti, cà dnii oficiari ai regimentului nu voru incetá a intretiné cele mai bune relatiuni cu locuitorii; totuodata domniasa descrie doiós'a despartire a regimentului dela Vien'a, unde locuitorii ii detera titlu prea onorificu de „Diamanten-regiment“ pentru portarea lui cea de modellu, in fine dniasa inchinà pentru educatori tinerimei, parinti si profesori, cari o prepara pentru disciplin'a militara. Totu dn. colonelu mai portà unu toastu si pentru fratii de arme din militi'a teritoriala (honvedei), la care dn. maioru Sassy dela militi'a teritoriala, cunoscutu cà bunu oratoru, dete unu respunsu elocentu, in care numèl acea di epocala pentru cetatea si regiunea din care se intregesce regimentulu, apoi inchinà pentru fericirea patriei.

In aceeasi di alu 5-lea batal., care stetese pàna atunci in Bistritia, plecà la Sibiu, unde a si sositu. — Delà Orascia se scriá in septemàn'a trecuta, cà acolo se astépta dela Bosni'a batalionulu alu 2-lea din regim. 64 alu carui cantonu de intregire este comitatulu Hunedórei. Batal. 1 a remasu totu in Bosni'a. Batalionulu 5 pléca la Olmutiu in Moravi'a. Bataliónele 2 et 4 cu statumaioru remanu in Orascia; 3 companii din batal. 3 voru stá in garnisona la S. Sebesiu; a 4-a in Baia-de Crisiu. Locuitorii Orasciei se invoira se primésca batalionulu ce vine dela Bosni'a, cu tóte onorurile cà pe fi bravi ai acelu comitatu.

Alimentatiunea insuficienta si neigienica a tieranului.

(Urmare.)

Domnulu Loiset*) a cautatu a demonstra in statistic'a alimentara a orasiului Lille, pentru anii 1851 si 52, relatiunea ce ecsista intre carnea consumata si numerulu copiiloru nascuti séu alu mortalitatiiei.

Dsa au ajunsu la rezultatulu urmatoru: „Oscilatiunea ce indica o crescere a carnei consumate, corespunde unei oscilatiuni a crescerei poporatiunii; deviatiunea inversa in scaderea regimului animalu, este din contra urmata de unu semnu de des-crescere a aceleiasi poporatiuni.“

Carnea de bou este máncata mai alesu pe lângã orasie, dara in satele departate, potu declará, fara a fi desmintitu, cà nici odata nu s'a taiatu o vita pentru a fi consumatu. Se taia si se manàca inse vitele ce sunt gata a sucumbe. Atunci toti au partea loru.

Pastram'a inse este desu usitata, mai alesu in judetiele de susu ale Moldovei, unde vitele sunt crescute pe o scara mai larga si unde volumulu loru este multu mai mare. Totu acolo este carnea pastrata in saramura.

Pastram'a, cu tóte inconvenientele sale, este unu alimentu reparatoru si trebuie a inlesni si a consilia locuitorulu dela tíera usulu ei.

„Déca este adeveratu cà acésta hrana, luata intr'unu modu exclusivu, póte oferi seriósele inconveniente, este de asemenea justu de a respinge acusatuniile ce au fostu adesea aduse contra usului pastrameloru, cà cauza a maladiiloru scorbutice**).“

Tieranii nostri in genere au desgustu pentru carne, si amu cunoscutu fórte multi mai alesu in partea sudica a judetiului Gorju, cari imi declara cà nu se spurca cu carne, cà-ci nu au máncau nici odata.

Ceea-ce e tristu, e cà femeile au cu deosebire acestu prejudiciu multu mai respânditu.

Ar trebui cà carnea se intre mai desu in regimulu alimentaru alu saténului. Nu se póte inse face acésta, mai întâi, din cauza cà vitele sunt de totu puçine la noi, tíera ce eramu exemplara in acestu sensu; si alu douilea, neputinti'a de a se taia carne in sate. De aceea ar trebui incurajata, inse supraveghiata in acelasiu timpu, facerea si vinderea de pastramuri curate, facute din vite ce nu au fostu mortaciuni, cum se camu intempla de ordinaru.

Carnea de porc este însa cu multu mai desu usitata la tíera. Animalulu fiindu micu, ieftinu, si lesne de crescutu, fia-care casa mai cu cuprindere taie unu la Craciunu.

Ból'a Trichinosa, fiindu aprópe esceptionala la noi, Casticerculu mai numai in carnurile porciloru ce cresc pe lângã orasiu, este de doritu, si nu sciu càtu asi putea recomandá crescerea mascuriloru la tíera, astu-felu cà celu puçinu iarn'a, in acestu modu tieranulu se aiba o carne nutritiva si grasa. Venaturile sunt aprópe necunoscute in regimulu saténului. Iepuri de casa, porumbei, bróscele, atátu de usitate in Franci'a si Itali'a sunt lucruri necunoscute la noi.

Paserile de casa sunt desu crescute, celu puçinu fia-care casa are o gaina, doue.

Ei consuma adesea puii vér'a, séu érna câte o gaina mai betrana. In acésta privintia este tristu de a vedea neingrijirea ce punu densii, cà-ci aru putea avea celu puçinu odata pe septemàna o pasere, ceea-ce aru face multu, cà-ci atunci aru avea si ouele mai lesne. Adesea însa bun'a nóstra administratie opresce acésta.

Calatorindu in mai multe localitati din tíera, amu remasu indignatu adesea, de miculu numeru de paseri ce vedemu la sateni. Aretându-le parerea mea de reu, bunele femei imi respunde suspinându: „Ce vrei dle se ne mai ostenimu, cà-ci nu apucamu a le cresce si ni le si ímfla de géb'a. Ba e dlu sub-prefectu, ba dlu prefectu, ba d. pomosnicu, ba nu mai sciu cine, in càtu de e puiu de gaina, mi-lu iau dorobantii, de sunt curci, le fura tiganii, astu-felu cà m'amu desgustatu a le mai cauta.

Pàna la unu punctu au dreptate, cà-ci adesea amu asistatu la aceste razzia, si amu remasu surprinsu vediendu câte biruri platesce pàna si tieranc'a nóstra.***)

*) Vedi: Subsistance „Dict. d'hygiène publique“ par A. Tardieu, vol. 4.

**) Am Tardieu. Lucrarea citata, volumulu alu IV.

***) A. vediutu razzia (rapiri, hotii) de acestea cu ochii nostrii, luandu dela femei satene cu forti'a pui si gaine, curcani si gâsce, éra daca nu voiescu se le dea, ciocoiulu le impusca. Red. „Obs.“

Corespondentie particularie ale „Observatoriului“.

Tusnadu, 25/9 1882.

— (Santire de biserica). In comun'a Érkávás (comitatulu Salagiu) in 20 Septbre 1882 s'a celebratu santirea biserice gr. cath. romanesci din Ercavasiu de càtra reverenti'a sa dnulu Alimpiu Barboloviciu vicariu alu Silvaniei cà delegatu episcopescu, dupace preasanti'a sa domnulu dr. Joanu Szabó episcopu din Gherl'a, impedeatu cu afacerile diecesi sale, nu a fostu in stare se satisfacã rogarea si se ímplinesca ferbintea dorintia a poporeniloru de a osteni in persóna la santirea biserice in acea comuna, in care se nascuse mam'a prea santiei sale si in care preas. sa cà studentu petrecuse multe dile bune.

La ceremoni'a rituala a santirei biserice au asistatu mai multi preoti, intre carii si rever. sa dnulu protop. Georgie Marchisiu din Careii mari (N. Károly).

Predica instructiva si acomodata solemnitatiei dilei a tinutu vicariulu Alimpiu Barboloviciu. Solenitatea a duratu dela 8 pàna la 2 óre din di. Chorulu l'au constituitu choristi din Erhatvan condusi de dnulu preotu Vasiliu Patcasiu. Càtra finitulu servitiulu ddieescu a sositu si chorulu vocale din Sanislaw condusu de dnulu protopopu Gavrilu Lazaru. Chorurile emulandu unulu cu altulu in cantarile bine executate au delectatu peste asteptare pe poporulu adunatu. Fiindu timpulu frumosu, multime de crestini venisera din comunele invecinate, in càtu numerulu loru érá aprópe la trei mii, intre cari se vedeau si càtiva magiari, veniti cà din curiositate. Dupa finirea solenitatiei s'a tinutu prandiu comunu la care au participatu la 60 de persóne, éra mass'a poporului s'a ospetatu impartiti pe la locuitorii comunei.

Séra s'a tinutu o petrecere cu jocu, la care au participatu cam 2-300 de persóne.

Sub decursulu prandiului dn. vicariu Barboloviciu ridicá primulu toastu in sanetatea si indelung'a viétia a Mai. Sale imperatulu si regelui nostru Franciscu Josifu I si alu intregiei Sale familii auguste. Dupa acesta urmara toastele pentru escel. sa dn. dr. Joanu Vancea mitropolitu gr. cat. de Alba-Juli'a si ilustritatea sa dnulu dr. Joanu Szabó episcopu din Gherl'a. Toaste ocasionali si bine nemerite au mai ridicatu dnii Andreiu Cosm'a pretoru, Georgiu Marchisiu protopopu, si altii mai multi.

Biserica din Ercavasiu la care s'a depusu fundamentulu in 21 Juliu 1878 dupa o pauza de 2 ani, s'au terminatu in restimpu de trei ani, si e una din cele mai frumóse biserice romane potemu dice, din tóta Transilvani'a.

Edificarea acestei biserice a costatu bani gat'a 8449 fl. 58 cri v. a., éra prestatiunile in natura ímplinite de càtra poporeni facu in bani 2332 florini 72 cri, prin urmare in suma totala biserici'a acésta costa 10,772 fl. 31 cri. Tóta acésta suma a esitu din pungile poporeniloru respectivi, fara nici-unu ajutoriu strainu.

Biserica e de 13° lunga si 5° larga, éra inalta in paretu e de 4 1/2 stánjini, in fine turnulu are o inaltime de 15 1/2°. Biserici'a e edificata in stilu modernu executatu cu destulu gustu esteticu.*)

Santirea unei biserice christiane dupa ritulu resarítenu a fostu din vechime, trebue se fia si in dilele nóstre considerata cà unu evenimentu istoricu bisericescu; de aceea amu fi doritu cà se fia participatu si cu acésta ocaziune preoti mai multi.

Inteligenti'a romana civila afara de dn. advocatu Papp Dimitrie din Vezendu, a absentatu cu totulu cà si in modu demonstrativu. Functionari cu totulu, cà si advocati romani in numeru considerabile din Zalau, Simleu, Sz. Chih, Satumare si Careii-mari. Sau dóra domnii romani seculari n'au lipsa de promovarea si alimentarea religiositatiei? Ori nu vedemu noi toti, cà reformatii calviniani, carii de altumentrea punu temeiu puçinu pe religiositate, totusi la ocaziuni de acestea se aduna si din clasa inteligenta si honoratori cu sutele. Ei credu, care ce vréu si cum le convine; voru inse cà se dea exemplu poporulu simplu, care daca nu va avea nici credintia religiósã, póte se devina fiéra selbatica.

In càtu pentru inteligenti'a magiara, aceea, de si au fostu invitati preste 100 de familii, totusi afara de câteva familii din locu, au absentatu éra si cà in modu demonstrativu.**)

*) Macaru de ar' luminá Dnedieu pe toti romanii càti isi facu biserici nóue, cà se nu cada in màna de nearchitetti, de architetti charlatani, se'si castige mai multu gustu esteticu, se nu'si arunce miile nici se'si prededie sudórea pe caricature de stilu. Si prea bine se'si ia sama, cà nu totu ce este modernu, e si frumosu. Se studiamu mai bine stilurile architectonice antice, eline, romane, bizantine etc. Red. Obs.

**) Pe noi nu ne prinde mirare cà au absentatu magiarii, cà-ci de aru stá ei si pe gradulu celu mai inaltu de cultura, si de aru cunósce ori-càtu de bine limb'a nóstra bisericesca, dara essenti'a, spiritulu, sublimitatea ritulu resarítenu le sunt absolutu necunoscute; au si o mare aversiune heredita din mosi de stramosi asupra acestui ritu de candu se dicea in lege: „Visitalják csak a magok papjait, deákjait, beszerikájokat“ etc. Pàna acuma numai càtiva dintre eruditii cei mai renumiti ai Angliei pe terenulu bisericescu au petrúnsu cu ajutoriulu unui studiu indelungatu, atátu in natur'a ritulu, càtu si in organismulu celu vechiu alu biserice resarítene. Mai adaogemu la acestea, cà in casuri anumite, buna-óra cà si la santirea bisericeiloru, servitiulu ddieescu, totu adaosu in cursulu secoliloru, fara necesitate vedita, tñe prea preste mesura lungu, adeca totu cam asia precum se executa acela in monastirii de càtra calugari, a caroru vocatiune principale este „rogatiunea si cantarea“ (Precari et canere). Si in adeveru, care omu de alta confessiune religiósã va voi se stea necum 6 óre cà la santirea unei biserice, dara nici 3 óre? Cu totulu altuceva ar fi liturgia de 1 óra executata cu

Pentru bilete de balu au suprasolvitu urmatorii: Gold Zsigmond consiliariu de Banca si proprietariu in Gryrot, israelitu, 10 fl., Kávassi Sándor proprietariu in Ercavasiu, magiaru, 3 fl., Recsey Karolyne propriet. in Király-Darocz 5 fl., Samuilu Sabó protopopu in Supurulu de josu 3 fl., Georgiu Modi preotu in O.-Csaholy 1 fl., Papp Dimitrie adv. din Vezendu 1 fl., Andreiu Cosm'a pretore 1 fl., Georgiu Marchisiu protopopu 1 fl., Recsey Antal proprietariu in K.-Darocz, magiaru, 4 fl., Georgiu Szilágyi economu din Sanislau 1 fl., Kovassi Miklos din T. Santáu, magiaru, 2 fl. — Pentru acestea suprasolviri servéseca acésta publicatiune totuodata de quietantia, éra respectiviloru donatori din partea comunei bisericesci li se esprima cea mai ferbinte multiamita*)

Comitetulu arangiatoriu.

Sciri diverse.

— (Jubileulu din Chiseteu). O rara si marétiá serbatóre nationala s'a petrecutu la 20 l. c. in comun'a Chiseteu din Banatu. Corulu vocalu alu plugariloru romani de acolo in acea di a serbatu anulu alu 25-lea alu infiintiarei sale. Sunt tocmai 25 de ani, de candu bravii chiseteeni se intrunira sub conducerea zelosului parochu Trifu Siefertianu intr'unu coru vocalu, — si éta astadi acestu coru fú incongiuratu de alte 11 coruri compuse asemenea de tierani romani de prin comunele vecine si mai departate. La iubileulu seu venira si coruri de ale inteligentiei si anume Reuniunea romanésca si magiara din Lugosiu si o reprezentantia a celei filarmonice din Temisiór'a.

Serbarea avú unu succesu completu. Trei sute de cantareti se adunara, éra numerulu óspetiloru se urcá la trei mii. La 4 ore d. a. au inceputu cantarile de emulare. Juriulu sub presiedinti'a dnului deputatu dietalu dr. Josifu Gall a judecatu premiulu primu Costeieniloru, alu doilea Silheniloru, alu treilea Cebzeniloru; éra celelalte coruri, cari numai cu puçinu au statu inapoiá celoru 3 insirate, au capetatu diplome de lauda. La sfersitu, in midiuloculu insufletirei generale, s'a cantatu de tóte 12 corurile innulu nostru nationalu: „Déstépta-te romane“.

Dupace juriulu si-a pronuntiatu verdictulu, dnulu presiedinte dr. Josifu Gall tinú o cuventare insufletitóre si impartí premiile. Mai tnura cuventari animatórie dn. I. Lengeru in numele clubului atleticu din Brasiovu, dn. G. Martinescu in numele casinei din Lugosiu, dnulu C. Brediceanu in numele reuniunei romane de cantari din Lugosiu etc.

Sér'a la 8 ore s'a tinutu representatiunea „Nuntiei tieranesci“. Tóte rolurile, dara mai alesu Kir Gaitanos, au fostu jocate de bravii tierani cu precisiune démna de tóta laud'a. Frumosu s'a cantatu „Tatarulu“ si s'a jocat „Hor'a Grivitiei“. La sfersitul representatiunei, la cerere generala, corulu chiseteanu a mai cantatu: „In maiu“ si „Junimea parisiána“ (cu care mai deunadi a castigatu premiulu alu patruea la iubileulu din Temisiór'a). Éra artistulu Nic. Popoviciu a cantatu dóue doine de cele traganate din Romani'a.

Dupa 9 ore s'a inceputu joculu. Aici, scriindu in pripa, nu potemu lasá neamintita impressiunea placuta ce au facutu dsiórele din Lugosiu, Elena Radulescu si Catinca Pesteanu in costumulu loru pittorescu nationalu.

Publiculu a fostu fórte numerosu la acésta serbare inteligenti'a din Brasiovu a fostu representata prin dnii I. Lengeru si Porumbescu, cea din Aradu prin dr. Vuia etc., Lipov'a prin Jurma etc., Temisiór'a prin Rotariu, Adam, Ardeleanu etc. Dara mai tare a fostu representatu Caransebesiulu prin dnii profesori de acolo si Lugosiulu prin familiile Radulescu, Maioru, Besanu, Martinescu, Pesteanu, Brediceanu etc. Inteliginti'a dela sate inca a datu unu contingentu mare.

Onóre braviloru plugari, onóre conducatoriloru loru, onóre in deosebi actualululu conducatoriu alu corului din Chiseteu, diui Lucianu Siefertianu! — rgp —

„Famili'a“.

— (Focuri necurmte). In 17 Sept. au arsu in Valea-lupului (comit. Hunedórei) 53 de case cu siuri, graduri, cu strinsura cu totu; daun'a pretiuita la 85 mii fl. In 19 au arsu in Lancramu (langa S. Sebesiu) 7 case cu tóte dependentiele loru; daun'a este 3280 florini. In satulu mestecatu sasi si romani anume Bercea sau Baca (nemt. Meeburg unde e tunelulu dincolo de Seghisiór'a) au arsu in 21 Sept. 20 de case tóte romanesci cu totu ce au mai avutu; dauna 10 mii fl. Aici inca au pusu foculu baiatii jocandu-se cu lemnusie. Au arsu si la Bociu in comitatulu Clusiuului.

maiestatea unui pontifice anticu si cu cantari armonice care rapescu spiritele spre ceriu; éra nu cu inganatori pe nasu, nici cu vaieraturi cá la poduri, nici cu sbieraturi cá ale hogialiloru din minaretele mohamedane.

Red. Obs.

*) Scrisa fiindu corespondenti'a pe chartia veneta cu negréla albitiósá, câteva nume abia s'au potutu descifrá si póte fi cá la unele au remasu si erori in litere. Unele parti din corespondentia lipsescu acilea, sau sunt coprinse in cuvente mai puçine . . .

Red.

S'au mai intemplat si alte focuri totu in Transilvani'a; dara ne apuca fiori a le mai numerá si pe acelea; si apoi ce folosese façia cu lenea, cu indolenti'a, cu fanatismulu orientale si cu reutatea diabolésca.

— (Epidemi'a de versatu) domnesce tare in Orascia, unde moru prunci fórte multi. Aici in Sibiu s'au inchisu unele case din caus'a versatului.

— (Societatea de lectura romana din locu). Se aduce la cunoscinti'a domniloru membrii ai societatiei de lectura din locu, cá localulu societatiei s'a transpusu dejá in cas'a Albinei, strad'a Macelariloru Nr. 20.

— (Verlautbarung.) Am heutigen Tage wurden nachfolgende Blätter der Spezialkarte der österr.-ungarischen Monarchie, im Masse 1.75,000, sowie eine, aus 2 Blättern bestehende Umgebungskarte in demselben Masse ausgegeben:

Von der Spezialkarte 1.75,000:	
Zone 4	Colonne VIII. Kaaden und Joachimthal.
„ 6	„ XI. Königssaal und Beneschau.
„ 10	„ IX. Kuschwarda.
„ 15	„ XVI. Kapuvár.
„ 16	„ XIV. Hartberg und Piukafeld.
„ 20	„ XIII. Pragerhof und Wind-Feistritz.
„ 20	„ XV. Kotori und Warasdin.
„ 21	„ XIII. Rohitsch und Drachenberg.
„ 21	„ XVI. Berzence und St. Georgen.
„ 22	„ XII. Rudolfswerth.
„ 22	„ XIII. Gurkfeld, Raun und Samobor.
„ 23	„ XIV. Velika, Gorica und Lekenik.
„ 23	„ XV. Kloster Ivanic und Moslavine.
„ 24	„ XV. Fisek und Sunja.

Umgebungskarte im Masse 1.75,000, sowohl im Schwarzdruck, als auch im Farbaufdruck der Schneeberg, Raxalpe, Hochschwab und Ötschergruppe, Blatt I und II.

Der Ladenpreis der vorbezeichneten Umgebungskarte beträgt per Blatt, und zwar:

Schwarzdruck 1 fl., Farbaufdruck 1 fl. 50 cr

Nachfolgende Kartenwerke werden aus dem Verzeichnisse gezogen, und zwar:

Die Umgebungskarte von Graz 1.14,400, in 15 Blatt.

Umgebungskarte von Ödenburg 1.28,000, in 4 Blatt.

Umgebungskarte von Peterwardein, 1.28,800, in 4 Blatt.

Umgebungskarte von Karlsstadt, 1.144,000, (Gerippkarte) in 9 Blatt.

Neue Spezialkarte in Farbendruck, Umgebung von Linz, 1.75,000, in 4 Blatt.

Neue Spezialkarte in Farbendruck, Umgebung von Innsbruck, 1.75,000, in 4 Blatt.

Generalkarte von Centralasien 1.3,024,000.

Wien, am 10 September 1882.

Das Generaldepot des k. k. militär-geograf. Institutes: R. Lechner's k. k. Hof- und Universitäts Buchhandlung, Wien, Graben 31.

Bibliografia.

— Calindariulu poporalu romanu, care cuprinde in sine pe langa calind. iulianu si gregorianu, tóte serbatorile, datinele si credintiele stramosiesci, de Simeonu Manguica pe a. 1883 se afla sub tipariu in tipografi'a lui Julius Wunder din Biseric'a-alba, si cátu de curendu va esf la lumina, 11—12 cóle de voluminosu, cu pretiu de 50 cr. v. a. (1 leu 50 bani).

Calindariulu cuprinde in partea literaria: 1) Metafisic'a magica a credintiei, a imaginatiunei si a rogatiunei; 2) Martinii, unu cultu alu dieului Marte; in acestu tractatu se esplica si „Lucinulu“ precum si „Dio'a ursului“; 3) Crucea mica, crucea mare, si postulu negru dela cruce pana la cruce; 4) Mórtea paruta, sau omulu la cererea sa de viu ingropatu si dupa 10 luni éra viu desgropatu; 5) Válv'a sau geniulu omului; 6) Visiunea lui Pope a renumitului poetu anglesu; 7) Unu astrologu la curtea regelui Ludovicu alu XI din Franci'a; 8) Unu altu astrologu totu la curtea acelu regu; 9) Strigarea dioriloru la mortu (in versuri). Calindariulu se va depune spre vendiare la tóte librariile din Austro-Ungari'a si Romani'a. Domnii colectanti capeta dela 6 esempl. unulu gratis.

ad Nr. 2911/882.

(114) 1—3

Concursu.

In conformitate cu decisiunile adunarei generale ale asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporalu romanu, tinute in 27 si 29 Augustu a. c. in Desiu si in conformitate cu positiunile de sub Nrii 11, 12, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 25, din preliminarulu de bugetu votatu pentru timpulu dela 1 Septembrie 1882 pana la 31 Decembre 1883, se publica:

I. Concursu pentru 2 stipendii à 60 fl. pe anu, menite pentru tineri sau tinere, cari aru voi se invetie la vreuulu institutu sau corporatiune industrialá din patria vreuna din profesiunile: Tiesutul de pànsarii, covóre, parti de imbracaminte din tortu de inu, cânepa, bumbacu, lãna, mètasa, pe resboie mai perfectionate, cusatura de albituri pentru ambele sexe, precum si brodari (chindiseli) cu atia, mètase, firu de argintu si auru, croitorie superióre de dómne sau de barbati; art'a orlogeriei, a juvergeriei si a lucrarei in auru sau argintu séu alte metale, séu farmacia.

Persónele ce dorescu a folosi vreunulu din acestea stipendii se susterna cererile loru de a dreptulu la subscrisulu **comitetu alu asociatiunei in Sibiu** celu multu pana la **31 Octobré st. n. 1882**. Cereri intrate mai tardiu nu se voru luá in considerare.

Cererile au se fia insoçite de urmatórele documente.

1. Carte de botediu in originalu séu in copia legalisata.

2. Atestatu scolasticu celu puçinu din a 4-a classa normala pentru fetitie, si din a 4-a classa gimnasiala séu reala pentru feciori, in originalu séu in copia legalisata; atestate din classe mai de josu nu se voru considerá.

3. Atestatu de saracia si la intemulare de stare orfana a persónei ce concurge, datu dela primari'a comunei, subscrisu de parochulu locului si vidimatu de oficiulu politicu respectivu (pretur'a).

4. Declaratiunea in scrisu a parintiloru séu tutoriloru, cá nu numai se invoiescu, ci se obliga, cá fiulu, fiic'a séu junii loru se invetie profesiunea pre care o va fi alesu, si cá de 2 ori pe anu: la 1 Februariu si 1 Augustu voru presentá comitetulu acte autentice despre diligenti'a, progressulu si buna portare a eleviloru. La casu contrariu stipendiulu, care se va da in trei rate anuale, se va sistá.

5. Declaratiunea hotarita, cá concurentulu nu mai capeta din altu locu vreunu altu ajutoriu.

II. Concursu pentru 1 stipendiu à 100 fl. pe anu, menite pentru tineri romani, ce urmédia cursulu regulatu la vreo scóla reala.

Persónele ce dorescu a folosi vreunulu din acestea stipendii, se susterna cereriele loru de a dreptulu la subscrisulu **comitetu alu asociatiunei in Sibiu**, celu multu pana la **31 Octobré st. n. 1882**. Cereri intrate mai tardiu nu se voru luá in considerare.

Cererile au se fia insoçite de urmatórele documente:

1. Carte de botediu in originalu séu in copia legalisata.

2. Atestatu scolasticu de pe semestrulu alu II-lea alu clasei ce a absolvatu in urma, si atestatu de frequentare pentru anulu curentu, dela directiunea scólei la care este inscrisu, in originalu sau in copia legalisata.

3. Atestatu de saracia, si la intemulare de stare orfana a persónei ce concurge, datu dela primari'a comunei, subscrisu de parochulu locului, si vidimatu de oficiulu politicu respectivu (pretur'a).

4. Declaratiunea hotarita, cá concurentulu nu mai capeta din altu locu, vreunu altu ajutoriu.

5. Stipendiulu se va plati in 2 rate semestrale, dupa presentarea testimoniului de pe semestrulu premergatoriu.

Intrelasarea trimiterei testimoniului la timpulu amintitu, trage dupa sine sistarea stipendiului.

III. Concursu pentru 2 stipendii à 80 fl. pe anu, menite pentru tineri romani, ce aru urmá cursulu regulatu la institutu reg. ung. de agricultura din Clusiu-Monasturu.

Persónele care dorescu a folosi vreunulu din acestea stipendii, se subterna cererile loru de a dreptulu la subscrisulu **comitetu alu asociatiunei in Sibiu** celu multu pana la **31 Octobré st. n. 1882**. Cereri intrate mai tardiu nu se voru luá in consideratiune.

Cererile au se fia insoçite de urmatórele documente:

1. Carte de botediu in originalu sau in copia legalisata.

2. Atestatu scolasticu care se dovedésca, cualificatiunea receruta pentru a poté fi primitu in amintitulu institutu, sau déca concurentulu este chiaru elevu alu institutulu acestuia, atestatu de pe semestrulu alu doilea din anulu premergatoriu si atestatu de frecuentare de pre anulu curentu, dela directiunea institutulu, in originalu sau in copia legalisata.

Spre dovedirea celoru amintite in fruntea punctului 2, se se accluda la suplica program'a institutulu, sau adevieria directorelui despre cualificatiunea, ce se cere pentru primire.

3. Atestatu de sèracia si la intemplantare de stare orfana a persònei ce concurge, datu dela primari'a comunei, subsrisu de parochulu locului si vidimatu de oficiulu politicu (pretura).

4. Declaratiunea hotarita cà concurentulu nu mai capeta din altu locu vreunu altu ajutoriu.

5. Stipendiulu se va plati in 2 rate semestrale, dupa presentarea testimoniului cu sporiu bunu. Intrelasarea trimiterei testimoniului la timpulu amintitu, trage dupa sine sistarea stipendiului.

IV. Concursu pentru 2 stipendii à 100 fl. pe anu, menite pentru eleve, ce urmèdia cursulu regulatu la vreo scòle preparandiala (pedagogica),

Persònele ce dorescu a folosi vre unulu din aceste stipendii se substèrna cererile loru de a dreptulu la subscriulu **comitetu alu asociatiunei in Sibiiu** celu multu pàna la **31 Octobre st. n. 1882**. Cereri intrate mai târdiu nu se voru luá in considerare.

Cererile au se fia insoçite de urmatòrele documente :

1. Carte de botediù, in originalu sau in copia legalisata.

2. Atestatu scolasticu, care se dovedesca cualificatiunea receruta pentru a poté fi primitu intr'unu institutu pedagogicu, sau deca concurent'a este chiaru elev'a acelu institutu pedagogicu, atestatu de pre semestrulu alu doilea din anulu premergatoriu si atestatu de frecuentare de pre anulu curentu, dela directiunea institutului, in originalu sau in copia legalisata.

Spre dovedirea celor amintite in fruntea punctului 2, se se acluda la suplica program'a institutului, sau adevieria directorului despre cualificatiunea ce se cere pentru primire.

3. Atestatu de sèracia si la intemplantare de stare orfana a persònei ce concurge, datu dela primari'a comunei, subsrisu de parochulu locului, si vidimatu de oficiulu politicu respectiv (pretura).

4. Declaratiunea hotarita cà concurent'a nu mai capeta din altu locu vreunu altu ajutoriu.

5. Se se arete deca aspirant'a este desprinsa la lucruri de màna necessari de a se invetiá in scòlele de fetitie.

6. Stipendiulu se va plati in 2 rate semestrale dupa presintarea testimoniului cu sporiu bunu, intrelasarea trimiterei testimoniului la timpulu anumitu, trage dupa sine sistarea stipendiului.

V. Concursu pentru unu stipendiu à 100 fl. pe anu, menitu pentru tineri ce aru voi a se perfectioná in vre un'a din artele frumòse (desemnulu, pictur'a, sculptur'a, music'a, eventualu fotografi'a.)

Persònele ce dorescu a folosi acestu stipendiu, se substèrna cererile loru de a dreptulu la subscriulu **comitetu alu asociatiunei in Sibiiu** celu multu pàna la **31 Octobre st. n. 1882**. Cereri intrate mai târdiu nu se voru luá in considerare. Cererile au se fia insocite de urmatòrele documente :

1. Carte de botediù, in originalu sau in copia legalisata.

2. Atestatu scolasticu, despre absolvirea celu puçinu a clasei a 4-a gimnasiala.

3. Atestatu dela institutulu respectiv, sau dela maestrulu sub a carui conducere aspirantulu se deprinde in cutare arta, despre progresulu ce-lu face si despre portarea sa morala.

4. Declaratiunea hotarita, cà nu mai are de altu undeva altu ajutoriu.

VI. Concursu pentru unu stipendiu à 60 fl., menitu pentru tineri, ce urmèdia cursulu regulatu la òre-care institutu pedagogicu din patria.

Persònele ce dorescu a folosi acestu stipendiu se substèrna cererile loru de a dreptulu la subscriulu **comitetu alu asociatiunei in Sibiiu** celu multu pàna la **31 Octobre st. n. 1882**. Cereri intrate mai târdiu nu se voru luá in considerare.

Cererile au se fia insocite de urmatòrele documente :

1. Carte de botediù in originalu sau in copia legalisata.

2. Atestatu scolasticu care se dovedesca, cualificatiunea receruta pentru a poté fi primitu in tr'unu institutu pedagogicu, sau deca concurentulu este chiaru elevu acelu institutu pedagogicu, atestatu de pe semestrulu alu doilea din anulu premergatoriu si atestatu de frecuentare de pre anulu curentu dela directiunea institutului in originalu sau in copia legalisata.

Spre dovedirea celor amintite in fruntea p. 2, se se acluda la suplica program'a institutului, sau adevieria directorului despre cualificatiunea ce se cere pentru primire.

3. Atestatu de sèracia si la intemplantare de stare orfana a persònei ce concurge datu dela primari'a comunei subsrisu de parochulu locului si vidimatu de oficiulu politicu respectiv (pretura.)

4. Declaratiunea hotarita, cà concurentulu nu mai capeta din altu locu vre unu altu ajutoriu.

5. Stipendiulu se va plati in 2 rate semestrale, dupa presentarea testimoniului cu sporiu bunu, intrelasarea trimiterei testimoniului la timpulu amintitu trage dupa sine sistarea stipendiului.

VII. Concursu pentru unu stipendiu à 60 fl. pe anu din fundatiunea Marinovicu pentru unu studentu la vre unu gimnasiu.

Persònele ce dorescu a folosi acestu stipendiu se substèrna cererile loru de a dreptulu la subscriulu **comitetu alu asociatiunei in Sibiiu**, celu multu pàna la **31 Octobre st. n. 1882**. Cereri intrate mai târdiu nu se voru luá in considerare.

Cererile au se fia insoçite de urmatòrele documente :

1. Carte de botediù in originalu sau in copia legalisata.

2. Atestatu scolasticu de pe semestrulu alu 2-lea alu clasei ce a absolvatu in urma, si atestatu de frecuentare pentru anulu trecut, dela directiunea scòlei la care este inscrisu, in originalu sau in copia legalisata.

3. Atestatu de sèracia si la intemplantare de stare orfana a persònei ce concurge, datu dela primari'a comunei subsrisu de parochulu locului si vidimatu de oficiulu politicu respectiv (pretura).

4. Declaratiunea hotarita, cà concurentulu nu mai capeta din altu locu vre unu altu ajutoriu.

5. Stipendiulu se va plati in 2 rate semestrale dupa presintarea testimoniului de pe semestrulu premergatoriu. Intrelasarea trimiterei testimoniului la timpulu amintitu trage dupa sine perderea stipendiului.

VIII. Concursu pentru unu stipendiu à 200 fl. pe anu pentru unu studentu la universitate.

Persònele ce dorescu a folosi acestu stipendiu, se substèrna cererile loru de a dreptulu la subscriulu **comitetu alu asociatiunei in Sibiiu**, celu multu pàna la **31 Octobre st. n. 1882**. Cereri intrate mai târdiu nu se voru luá in considerare.

Cererile au se fia insoçite de urmatòrele documente :

1. Carte de botediù in originalu sau in copia legalisata.

2. Atestatu de maturitate.

3. Atestatu despre frecuentarea cursurilor la vreo universitate.

4. Atestatu de sèracia si la intemplantare de stare orfana a persònei ce concurge, datu dela primari'a comunei, subsrisu de parochulu locului si vidimatu de oficiulu politicu respectiv (pretura).

5. Declaratiunea hotarita, cà concurentulu nu mai capeta din altu locu vre unu altu ajutoriu.

6. Stipendiulu se va plati in 2 rate semestrale, dupa presintarea testimoniului de pe semestrulu premergatoriu. Intrelasarea trimiterei testimoniului la timpulu hotaritu trage dupa sine perderea stipendiului.

IX. Concursu pentru unu stipendiu à 60 fl. pe anu, menitu pentru unu gimnastu de provenientia din comitatulu de odinóra alu Dobàcei.

Persònele cari dorescu a folosi acestu stipendiu, se substèrna cererile loru de a dreptulu la subscriulu **comitetu alu asociatiunei in Sibiiu**, celu multu pàna la **31 Octobre st. n. 1882**. Cereri intrate mai târdiu nu se voru luá in considerare.

Cererile au se fia insoçite de urmatòrele documente :

1. Carte de botediù, in originalu séu in copia legalisata, dovedindu cà este nascutu din comitatulu de odinóra alu Dobàcei.

2. Atestatu scolasticu de pe semestrulu alu II-lea alu clasei ce a absolvatu in urma, si atestatu de frecuentare pentru anulu curentu dela directiunea scòlei la care este inscrisu, in originalu séu in copia legalisata.

3. Atestatu de sèracia si la intemplantare de stare orfana a persònei ce concurge, datu dela primari'a comunei, subsrisu de parochulu locului si vidimatu de oficiulu politicu respectiv (pretur'a.)

4. Declaratiunea hotarita, cà concurentulu nu mai capeta din altu locu, vre unu altu ajutoriu.

5. Stipendiulu se va plati in 2 rate semestrale dupa presentarea testimoniului de pe semestrulu premergatoriu.

Intrelasarea trimiterei testimoniului la timpulu hotaritu trage dupa sine sistarea stipendiului.

X. Concursu la 8 ajutòre à 12 fl. 50 cr. pentru invetiacei de meserii si 4 ajutòre à 25 fl. pentru sodali, cari se afla in conditiuni cà se se póta face maestrii.

Persònele cari dorescu a folosi vre unulu din aceste ajutòre se substèrna cererile loru de a dreptulu la subscriulu **comitetu alu asociatiunei in Sibiiu**, celu multu pàna la **31 Octobre st. n. 1882**. Cereri intrate mai târdiu nu se voru luá in considerare.

Cererile au se fia insoçite de urmatòrele documente :

1. Carte de botediù, in originalu sau in copia legalisata.

2. Atestatu scolasticu despre absolvirea de a IV-a class'a normala.

3. Testimoniu de sèracia dela primari'a comunei.

4. Contractu inchieiatu intre respectivulu maiestru si parintii sau tutorii concurentiloru, éra dela sodali pe lãnga cele amintite sub 1, 2, 3 si documentu dela respectiv'a corporatiune, cà merita se fia recunoscutu si admisu de corporatiune intre maestrii.

Aceste ajutòre se dau numai pentru o singura data.

Din siedinti'a comitetului asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporulu romanu, tinuta la Sibiiu in 14 Septembrie st. n. 1882.

Jacobu Bologa,
v.-pres.

G. Baritiu,
secret.

Nr. 2941/1882.

(113) 1—3

Publicatiune de licitare

Dreptulu de càrciumaritu in comun'a Vestemu, comitatulu Sibiiului, se va esarendá pe timpulu de trei ani, adeca din 1 Ianuaru 1883 pàna in 31 Decembre 1885 st. n. prin licitatiune publica in dio'a de **12 Octobre 1882** st. n.

Pretiulu strigarei este 2000 fl.

Doritorii de a participá la acèsta licitatiune publica voru fi datori a depune unu vadiu de 10 percente alu pretiului strigarei.

Condituniile detaiate se potu vedea in cancelari'a comunei Vestemu in òrele oficiòse si inaintea licitatiunei se voru ceti.

Se observa cumcà representanti'a comunale isi reserva dreptulu de a'si alege dintre cei trei, cari au licitatu mai susu, pe unulu cà arendatore.

Licitatiunea se va tiné in cancelari'a comunei Vestemu si se va incepe la 10 òre demàneti'a.

Talmaciu, in 26 Septembrie 1882.

Pretorele cercuale.

Depuneri de capitale pentru fructificare

se primescu la institutulu subsemnatu cu **5%** éra sub conditiune a se insciintá ridicarea depunerei cu 6 luni mai inainte cu **5½%** interesse.

Interessele incepu cu diu'a, care urmèdia dupa diu'a depunerei capitalului si incèta cu diu'a premergatóre dilei, in care se ridica depunerea, cu acelu adaosu inse, cà numai dupa acele capitale se dau interesse, care stau depuse la institutu celu puçinu 15 dile. La 1 Ianuaru si la 1 Iuliu a fiacarui anu interessele neridicate se capitalisèdia si se fructifica mai departe.

La dorinti'a deponentului se potu stabili in diu'a depunerei capitalului si conditiuni speciale de esolvire, care se insèmna in libelu si in cartea depuneriloru institutului. In atare casu restituirea depunerei urmèdia dupa aceste modalitati speciale.

Depunerile trimise prin posta pe lãnga comunicarea adresei deponentului, se resoluu totudeauna in diu'a primirei.

Asemene se potu efectui prin posta anuciari si ridicari de capitale.

Sibiiu, in 21 Septembrie 1882.

(112) 2—4

„Albin'a“
institutu de creditu si de economii.

Editoru si redactoru responsabile: **G. Baritiu**.
Tipariulu lui **W. Kraft**.